

*Az Európai Számvevőszék különjelentése
az Unió éghajlat- és energiapolitikai céljairól.
A 2020-as célok megvalósultak, de kevés jel utal arra,
hogy a 2030-as célok elérését célzó intézkedések elegendőek lesznek*

European Court of Auditors, Special Report 18/2023:
EU climate and energy targets (63 p.), Luxembourg, 26. 06. 2023

Kulcsszavak: környezetegészségügy, klímaváltozás, energiagazdálkodás, európai klíma- és energiacélok, Európai Számvevőszék, Európai Unió

Forrás Internet-helye:

https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-18/SR-2023-18_EN.pdf ;

<https://www.eca.europa.eu/hu/publications?ref=sr-2023-18> ;

https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-18/SR-2023-18_HU.pdf

I Az éghajlatváltozás globális kihívás, amely jelentős hatással van az uniós polgárok életére. Az Unió idővel egyre ambiciózusabb éghajlat- és energiapolitikai célokat tűzött ki maga elé, hogy választ adjon erre a kihívásra. Ilyen célok az üvegházhatásúgázkibocsátás csökkentésére, a megújuló energia használatának növelésére és az energiahatékonyság előmozdítására vonatkozó 2020-as és 2030-as célok.

II A nagyfokú közérdeklődésre való tekintettel úgy döntöttünk, hogy most végezzük el ezt az ellenőrzést. Reméljük, hogy a 2020-as célok eléréséhez kapcsolódó sikeres gyakorlatok tanulságainak levonásával jelentésünk segíteni fogja a Bizottságot a nemzeti energia- és klímatervek tervezeteinek értékelésében, a tagállamokat pedig azok véglegesítésében.

III Az Unió életbe léptetett az éghajlat- és energiapolitikai célokat szabályozó jogi keretet. A tagállamoknak nemzeti energia- és klímaterveket kellett benyújtaniuk a 2021–2030-as időszakra nézve. Ezekben a tervekben felvázolták az említett célok elérésére szolgáló politikákat. A Bizottság és a tagállamok figyelemmel kísérik a célok felé tett előrelépéseket és beszámolnak azokról.

IV Az Unió elkötelezte magát, hogy 2014–2020-as költségvetésének legalább 20%-át éghajlat-politikai fellépésekre fordítja. A 2021–2027-es uniós költségvetésben ez az arány 30%-ra, azaz évi mintegy 87 milliárd euróra emelkedett. Ez az összeg kevesebb, mint 10%-a a 2030-as célok eléréséhez szükséges összes beruházásnak, amely utóbbi a becslések szerint évente mintegy 1 billió euróra tehető. Az elképzelések szerint a beruházás fennmaradó része nemzeti és magánforrásokból fog érkezni.

V Az ellenőrzés során azt értékeltük, hogy az Unió sikeres intézkedésekre alapozza-e azt a szándékát, hogy elérje a 2030-ra kitűzött éghajlat- és energiapolitikai céljait. Megvizsgáltuk, hogy 2020-as céljainak megvalósításából az Unió levont-e a 2030-as ambiciózusabb céljai elérésében hasznosítható tanulságokat. VI Megállapítottuk, hogy az Unió valóban elérte a 2020-as céljait. Ez az eredmény azonban külső tényezőknek is köszönhető. A Bizottság nem értékelte, hogy előrelépéseit mennyiben tudhatta be szakpolitikáinak, nem pedig olyan külső tényezőknek, mint a 2009. évi pénzügyi válság vagy a 2020. évi Covid19-világjárvány hozzájárulásának pontos mértéke.

VII Megállapítottuk, hogy az Unió ÜHG-kibocsátásának csökkentése nem volt rossznak mondható más iparosodott országok eredményeivel összevetve. Az Unió 2020-as ÜHG-kibocsátásába azonban nem számították bele a kereskedelemnek betudható, kibocsátásáthelyezésből eredő kibocsátásokat (amelyek figyelembevétele esetén a kibocsátás mintegy 8%-kal megnövelné a becsült értéket), valamint a nemzetközi légi közlekedésből és hajózásból származó kibocsátásokat (3,4%, illetve 3,6%).

VIII A Bizottság csak részleges áttekintéssel bír a 2020-as célok elérésében sikeresnek bizonyult fellépésekről. Azt meghatározta, hogy melyek voltak a sikeres ágazatok – az Unió kibocsátáskereskedelmi rendszerének hatálya alá tartozóak –, de nincs információja az intézkedések költségeiről és hatásairól. Nincsenek adatai arról sem, hogy mennyibe került az uniós és a nemzeti költségvetéseknek, illetve a magánszektornak, hogy az Unió elérte céljait.

IX A nemzeti energia- és klímatervekből hiányoznak a beruházási igényekre és a finanszírozási forrásokra vonatkozó adatok is, amelyek alapján értékelni lehetne, hogy ezek a tervek szilárd alapot képeznek-e a 2030-as célok eléréséhez. Eddig összességében kevés jelét találtuk annak, hogy a 2030-as ambiciózus uniós célok kitűzését elegendő intézkedés követné. Nincs információ arról, hogy elegendő finanszírozást bocsátának rendelkezésre a 2030-as célok eléréséhez, különösen a magánszektorból.

X A következő ajánlásokat tesszük a Bizottságnak:

- biztosítson nagyobb átláthatóságot az Unió és tagállamai éghajlat- és energiapolitikai fellépései terén nyújtott teljesítmény tekintetében;
- adjon számot az Unió által okozott teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátásról, így a kereskedelemmel együtt járó, valamint a nemzetközi légi közlekedésből és hajózásból származó kibocsátásokról is;
- támogassa a tagállamoknak a 2030-as célok elérésére tett kötelezettségvállalását.